

Statsråd Sigbjørn Johnsen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Kontroll- og konstitusjonskomiteen

Vår dato: 16.11.2011
Vår ref.: kgj/2011

Deres dato:
Deres ref.:

Eksporfinans ASA og regelverket om såkalt store engasjementer

På bakgrunn av de svar som ble inngitt til kontroll- og konstitusjonskomiteen i brev datert 7. november, ønsker komiteen å stille enkelte oppfølgings spørsmål:

1. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 1. Hvorfor ble høringsfristen satt til 30. juli 2010, altså rundt en måned etter at EØS-komiteen fattet sin beslutning den 2. juli 2010 (beslutning nr. 85/2010)?
2. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 1. Instruks om utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget fastsetter følgende i avsnitt 2.1, "Hver sak skal inneholde en konsekvensutredning som skal bestå av analyse og vurdering av antatte vesentlige konsekvenser av den beslutning som foreslås truffet. Konsekvensutredningene skal omfatte konsekvensene for statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning for private, herunder næringsvirksomhet og enkeltpersoner." Ble høringsnotatet forelagt Eksporfinans ASA og hvordan ble de faktiske forventede konsekvensene for næringslivet utredet og beskrevet i høringsnotatet, særlig sett i lys av kapittel 2.1 i den såkalte utredningsinstruksen?
3. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 2, hvor det uttales at: "Eksporfinans er en norsk kredittinstitusjon som driver virksomhet og tar risiko på lik linje med andre norske kredittinstitusjoner". Det vises videre forslaget til statsbudsjett for 2012, Prop. 1 S (2011-2012) for Det kongelige nærings- og handelsdepartementet der det under Post 73 Støtte ved kapitalvareeksport er skrevet: "Eksporfinans tar ikke kredittrisiko, ved at bankene og/eller Garantiinstituttet for eksportkreditt stiller garanti for lånene". Tilsvarende formulering gjenfinnes i fjorårets budsjett. Det vises endelig til Finanstilsynets brev av 15. april 2011 hvor det fremgår "Eksporfinans er et nisjepreget kredittforetak, og møter naturlig nok ikke

de standarder for diversifisering av resultatdrivere (produkter, markeder, utlån og funding) som forventes av en forretningsbank. Det er ingen andre finansinstitusjoner i Norge som ligner Eksportfinans.” Komiteen ber om en redegjørelse for den motstrid som tilsynelatende ligger i dette.

4. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 2, hvor det fremgår ”Det ble ikke tatt inn noen unntak i EØS-avtalen knyttet til direktiv 77/780/EØF for Eksportfinans før EØS-avtalen trådte i kraft 1. januar 1994. Etter min vurdering var det ikke noe grunnlag for dette.” og videre ”Det har etter 1994 ikke vært endringer i Eksportfinans’ virksomhet eller innretning som skulle tilsi en annen prinsipiell vurdering enn den som ble gjort under forhandlingene om EØS-avtalen, og som ledet til at det ikke ble unntak for Eksportfinans fra virkeområdet for første bankdirektiv.” Skal regjeringens henvisning til EØS- avtalens tilblivelse forstås slik at Eksportfinans sin virksomhet har vært i strid med EØS-avtalen siden den ble inngått, eller oppstod behovet for unntak ved EØS-komiteens vedtak 2. juli 2010 med etterfølgende implementering?
5. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 3. Har den omtalte policy vært fulgt konkret i denne saken, med sikte på å unngå handelshindringer (for Eksportfinans ASA)?
6. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 4, hvor det fremgår at ”mener jeg det ikke er grunnlag for å søke å unnta Eksportfinans fra direktivets virkeområde”.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vil i denne sammenheng vise til følgende fra Finanstilsynets brev til Finansdepartementet av 15. april 2011:

- ”Dersom staten ønsker at Eksportfinans skal kunne være en spesialinstitusjon for langsiktig finansiering av norske eksportvirksomhet, må berørte departementer selv innlede direkte forhandlinger med EØS-komiteen for å avklare om en særordning for selskapet kan oppnås.” (Kap. 2 Oppsummering og konklusjon, side 2).

- ”Flere selskaper som har visse fellestrekk med Eksportfinans har altså fått unntak. Det er tilsynets oppfatning at det kan være mulig å gjøre unntak for Eksportfinans på grunnlag av den rollen selskapet har i finansieringen av norsk eksportnæring.” (Kap. 2 Oppsummering og konklusjon, side 2).

- ”(...) er det Finanstilsynets oppfatning at det basert på gjennomgangen over er mulig å gjøre unntak for Eksportfinans på grunnlag av den rollen selskapet har i finansieringen av norsk eksportnæring. Tilsynet er likevel av den oppfatning at det gjør seg gjeldende usikkerhet om unntaket vil kunne anvendes på hele virksomheten i Eksportfinans slik den drives i dag.” (Kap. 7.3 Oppsummering – åpning for unntak for Eksportfinans? side 29).

Det bes om en redegjørelse for hvorfor Stortinget ikke tidligere og direkte er informert om mulighetene Finanstilsynet skisserer, og en redegjørelse for hvordan regjeringen mener de skisserte muligheter og den tvil Finanstilsynet omtaler harmonerer med regjeringens klare avvisning av muligheten for unntak.

7. Det vises til finansministerens svar på spørsmål 4, hvor det vises til brev av 15. april 2011 fra Finanstilsynet til Finansdepartementet. Kontroll- og konstitusjonskomiteen registrerer at departementet vil gi delvis innsyn i brevet ved begjæring om innsyn. Brevet fra Finanstilsynet omhandler blant annet spørsmålet om rettslig handlingsrom for unntak fra direktivet og andre spørsmål i sakens kjerne, og komiteen ber derfor om å få innsyn i dokumentet som en helhet.
8. Det vises til Finanstilsynets brev av 15. april 2011 kap. 7.1.2 hvor det fremgår at ”Flere av de institusjonene som er unntatt er basert på beslutninger så langt tilbake som i 1977 (...). Det bes om en oversikt over hvilke institusjoner som ble unntatt i 1977, samt en oversikt over når de øvrige institusjoner ble unntatt.
9. Det vises til Finanstilsynets brev av 15. april 2011 hvor det presiseres at det er rettet henvendelser til kommisjonen og det nyopprettede European External Action Service (EAAS) om den nærmere forståelsen av blant annet dette unntaket. Da brevet fra Finanstilsynet ble ført i pennen var svar ikke mottatt, og Finanstilsynet understreket at ”Disse institusjonenes forståelse av unntaket vil kunne påvirke konklusjonen.” Komiteen ber om at eventuelt svar fra kommisjonen og EAAS oversendes. Dersom svar ikke er mottatt, bes om en redegjørelse for hvordan disse henvendelsene er fulgt opp fra norske myndigheters side.
10. Det vises til Finanstilsynets brev av 15. april 2011 hvor det fremgår: ”For Finanstilsynet som tilsynsmyndighet er det vanskelig å bringe større klarhet om det mulighetsrommet som foreligger. Hvorvidt det skal søkes å oppnå unntak, må være basert på interesse hos eiere og relevante myndigheter ut fra at dette er nødvendig og hensiktsmessig for Eksportfinans’ virksomhet.” (Kap. 7.3 Oppsummering – åpning for unntak for Eksportfinans?, side 29). Er det regjeringens ønske og interesse at Eksportfinans ASA får et varig unntak, dersom det er juridisk handlingsrom for å benytte unntaksbestemmelsen i direktivet eller gjennom forhandlinger?
11. Norsk Industri og Norges Rederiforbund har utarbeidet to uavhengige utredninger for å avklare norske myndigheters handlingsrom rundt Eksportfinans. Begge utredningene konkluderer med at det er mulig å gi Eksportfinans varig unntak fra det nye EU-direktivet. Vil regjeringen foreta en fornyet vurdering på denne bakgrunn?

Av Finanstilsynets brev av 15. april 2011 fremgår det i innledningen at Finanstilsynet 14. desember 2010 besvarte en forespørsel fra Finansdepartementet om selskapets utfordringer som følge av endringer i regelverket for store engasjementer. Komiteen ber om innsyn i Finansdepartementets brev av 6. desember 2010 og Finanstilsynets svar av 14. desember 2010.

På grunn av sakens alvor og det behov som foreligger for rask avklaring, tillater komiteen seg å be om at brevet besvares hurtigst mulig.

Med vennlig hilsen
Kontroll- og konstitusjonskomiteen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anders Anundsen', written over a faint horizontal line.

Anders Anundsen
Komitéleder